

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji

Warszawa, dnia 13 grudnia 2019 r.

KIGEiT/3686/12/2019

Szanowny Pan Sławomir Mazurek
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

Odnosząc się do pisma z dnia 11 grudnia 2019 r. znak: DP-WL.0220.106.2019.MN, przy którym przekazano do konsultacji projekt rozporządzenia Ministra Klimatu w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji przedstawia następujące uwagi do przedmiotowego projektu rozporządzenia.

1. Dotyczy: tytułu rozporządzenia.

Proponujemy zmianę nazwy rozporządzenia z „**Rozporządzenia w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku**” na „**Rozporządzenie w sprawie sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku**”.

Uzasadnienie: Delegacja Art. 122 ustawy Prawo ochrona środowiska ceduje na Ministra Zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska (obecnie Ministra Klimatu) prawo i obowiązek wydania rozporządzeń dotyczących dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Rozporządzenie o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku zostało poddane konsultacjom publicznym, które zakończyły się w dniu 29 listopada 2019 roku. Niezbędnym uzupełnieniem wspomnianego rozporządzenia jest rozporządzenie **dotyczące sposobów sprawdzania dotrzymania poziomów** zawartych we wspomnianym rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

2. Dotyczy: § 1. pkt 1.

Proponujemy zastąpić słowo „**wyznaczania**” zwrotem „**sprawdzania dotrzymania**”.

Uzasadnienie: Proponowane rozporządzenie **dotyczy metod sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów**, które mają na celu określenie rzeczywistych poziomów pól elektromagnetycznych i odniesienia ich do limitów wyznaczonych

w rozporządzeniu Ministra Zdrowia, którego konsultacje publiczne zakończyły się 29 listopada 2019 roku.

3. Dotyczy: § 2.

Proponujemy zastąpić wyrażenia „**wykonywania pomiarów**” oraz „**wyznaczania**” zwrotem „**sprawdzania dotrzymania**”.

Uzasadnienie: Proponowane rozporządzenie **dotyczy metod sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów**, które mają na celu określenie rzeczywistych poziomów pól elektromagnetycznych i odniesienia ich do limitów wyznaczonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia, którego konsultacje publiczne zakończyły się 29 listopada 2019 roku.

4. Dotyczy: uwaga ogólna.

Projekt rozporządzenia nie uwzględnia sposobów sprawdzenia dotrzymania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla instalacji innych niż linie elektroenergetyczne i instalacje radiokomunikacyjne.

Ponadto zgłaszamy następujące uwagi do projektu załącznika do rozporządzenia Ministra Klimatu w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

1. Dotyczy: tytułu rozporządzenia.

Proponujemy zmianę nazwy załącznika z „**Metody wykonywania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla poszczególnych zakresów częstotliwości i metody wyznaczania poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości**” na „**Metody sprawdzenia dotrzymania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla poszczególnych zakresów częstotliwości i metody sprawdzenia dotrzymania poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości**”

Uzasadnienie: Delegacja Art. 122 ustawy Poś ceduje na Ministra Zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska (obecnie Ministra Klimatu) prawo i obowiązek wydania rozporządzeń dotyczących dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Rozporządzenie o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku zostało poddane konsultacjom publicznym, które zakończyły się w dniu 29 listopada 2019 roku. Niezbędnym uzupełnieniem wspomnianego rozporządzenia jest rozporządzenie dotyczące **sposobów sprawdzania dotrzymania poziomów** zawartych we wspomnianym rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

2. Dotyczy: pkt 5

Proponujemy zastąpienie łącznika „i” łącznikiem „lub”.

Uzasadnienie: Dla częstotliwości powyżej 300 MHz niemożliwe jest rzetelne i wiarygodne wykonanie pomiaru składowej magnetycznej, w związku z tym sprawdzenie dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w tym zakresie powinno się dokonywać jedynie na podstawie pomiarów składowej elektrycznej.

3. Dotyczy: pkt 5 ppkt 1, ppkt 2, ppkt 3.

Proponujemy zastąpić **wartości maksymalne** występujące w opisie parametrów E, H, E(f) i H(f) **wartościami skutecznymi uśrednionymi w dowolnym 6-minutowym okresie pomiarowym.**

Uzasadnienie: Rozporządzenie o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku, którego konsultacje zakończyły się 29 listopada 2019 roku wskazało jako wartość pomiaru wartość skuteczną uśrednioną w dowolnym 6-minutowym okresie pomiarowym, w związku z czym wszelkie wartości maksymalne wskazane w projekcie niniejszego rozporządzenia należy zamienić na wartości wskazane w rozporządzeniu o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku, czyli wartości skuteczne uśrednione w dowolnym 6-minutowym okresie pomiarowym.

4. Dotyczy: pkt 5, ppkt 3.

Proponujemy zastąpić brzmienie ustępu „**miernikiem selektywnym, bądź miernikiem z sondą szerokopasmową wykonywane dla każdej częstotliwości niezależnie**” ustępem „**miernikiem selektywnym, bądź miernikiem szerokopasmowym z zestawem sond selektywnych dopasowanych do pracy w poszczególnych pasmach częstotliwości**”

Uzasadnienie: zmiana brzmienia ma na celu doprecyzowanie urządzeń pomiarowych używanych do sprawdzania dotrzymania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

5. Dotyczy: pkt 5, ppkt 3b.

Proponujemy usunąć wzory określające wartości wskaźnikowe WTE oraz WTH.

Uzasadnienie: Dotychczasowe rozporządzenie Ministra Środowiska ani obecny projekt o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych w środowisku nie przewidują rozróżnienia terenów przeznaczonych pod zabudowę i innych dla częstotliwości innych niż 50 Hz. W związku z tym niniejsze rozporządzenie musi być dostosowane zarówno do wymogów ustawy jak i do rozporządzenia o dopuszczalnych poziomach PEM w środowisku.

6. Dotyczy: pkt 6.

Proponujemy zmianę brzmienia punktu na „W ocenie dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku należy uwzględnić wszystkie instalacje ujawnione w systemie SI2PEM opisanym w rozdziale „2b. System Informacyjny o Instalacjach Wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne”

ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 roku o zmianie ustawy o wspieranie rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. Ust. z 24.09.2019 poz. 1815).”

Uzasadnienie: Pole elektromagnetyczne rozchodzi się w przestrzeni w sposób prostoliniowy od źródła ulegając przy tym różnym zjawiskom falowym takim jak m.in. tłumienia, ugięcia i odbicia, dlatego niemożliwe jest wyznaczenie granic obszarów ograniczonego użytkowania bez użycia specjalistycznych narzędzi i/lub oprogramowania, szczególnie w sytuacji, gdy należy uwzględnić wszystkie okoliczne instalacje oraz wszystkie możliwe konfiguracje ich pracy. W związku z tym, przy wyznaczaniu granic obszarów ograniczonego użytkowania należy oprzeć się o system SI2PEM umocowany w ustawie z dnia 30 sierpnia 2019 roku. Ponadto zapis umieszczony w nawiasie: „(w szczególności ze względu na wymagania kompatybilności elektromagnetycznej)” leży w zakresie kompetencji ustawy o kompatybilności EM i jako taki nie powinien się znaleźć w proponowanym rozporządzeniu.

7. Dotyczy: pkt 7.

Proponujemy zastąpić fragment ustępu „**w szczególności: obciążenia znamionowe, moce znamionowe, główne kierunki i kąty pochylenia osi promieniowania, wysokości zainstalowania i częstotliwości pracy wszystkich instalacji, które mogą mieć wpływ na ocenę dotrzymania poziomów dopuszczalnych.**” tekstem „**ujawnione w SI2PEM.**”.

Uzasadnienie: Patrz uzasadnienie wyżej (pkt 7).

8. Dotyczy: pkt 8 ppkt 2.

Proponuje się zastąpić fragment ustępu „**dodaną do wartości zmierzonej**” tekstem „**podaną oprócz wyniku pomiaru wartości zmierzonej**”.

Uzasadnienie: Rozszerzona niepewność pomiaru wraz z przedziałem ufności oraz innymi parametrami charakteryzującymi pomiar takich wielkości jak natężenie składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego – zgodnie z nauką, jaką jest metodologia pomiarowa – **powinna być podawana dodatkowo do pomiaru jako oddzielna dana** przedstawiana wraz z wynikiem pomiaru niosąc w ten sposób pełną informację o mierzonej wartości. Niepewność pomiaru oraz inne współczynniki korekcyjne mogą zmieniać wartość pomiaru zarówno w stronę wartości wyższych jak i niższych, w związku z czym ich arbitralne dodanie do zmierzonego wyniku może dać w efekcie wartość odbiegającą znacznie od rzeczywistości, co jest zaprzeczeniem istoty wykonywania pomiarów.

9. Dotyczy: pkt 8 ppkt 3.

Proponujemy wykreślić całość ustępu.

Uzasadnienie: Patrz uzasadnienie wyżej (pkt 9).

10. Dotyczy: pkt 9 ppkt 2.

Proponujemy wykreślić całość ustępu.

Uzasadnienie: Przywołany przepis (art. 174 par. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy) leży w zakresie kompetencji Kodeksu Pracy dotyczących obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy, a nie w zakresie rozporządzenia o dopuszczalnych poziomach pola elektromagnetycznego w środowisku wydanego na podstawie Prawa ochrona środowiska.

11. Dotyczy: pkt 9 ppkt 3.

Proponujemy zastąpić treść akapitu treścią: „**2) wynik pomiaru mieści się w limitach dopuszczalnych rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, którego konsultacje społeczne zakończyły się 29 listopada 2019 roku.**”

Uzasadnienie: Metody pomiarowe oraz analiza statystyczna na równi z metodami obliczeniowymi pozwalają na precyzyjne podanie wyników pomiarów pól elektromagnetycznych wraz z niepewnością pomiarową oraz przedziałem ufności uwzględniając przy tym wszelkie niedoskonałości pomiarowe wynikające m.in. z nieznaności otoczenia, niepełnej wiedzy na temat niezidentyfikowanych źródeł pola elektromagnetycznego, błędów we wskazaniach przyrządów pomiarowych, itp. W związku z tym podanie wyniku pomiaru wraz z odpowiednimi komplementarnymi danymi statystycznymi wynikającymi z metodyki pomiarowej uwzględnia wszystkie przybliżenia i niedoskonałości pomiarowe, dlatego niezasadne jest ograniczanie dopuszczalnych wartości maksymalnych do 25% najniższej wartości określonej dla danego pasma. Zamiast tego należy stosować dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wyznaczonych w rozporządzeniu, którego konsultacje zakończyły się 29 listopada 2019 roku, przygotowanym przez Ministra Zdrowia.

12. Dotyczy: uwaga ogólna

Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska dopuszcza metody obliczeniowe jako metody sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. W zaproponowanym projekcie brakuje metody obliczeniowej, która jest równoważna z metodą pomiarową.

2 pozostawiam

Prezes Zarządu

Stefan Kamiński

